

L'article del dia

CIVISME I SOCIETAT

L'individualisme dominant fa que no acceptem més norma que el nostre propi interès

MANUEL
Castells*

Ajuntament de Barcelona va iniciar fa temps una innovadora campanya per promoció del civisme. Encara que els seus efectes només es podran sentir a llarg termini, la percepció actual és la d'una persistent crisi de convivència ciutadana. Per això s'ha hagut de recórrer a denúncies i sancions per temes tan bàsics com el de no llençar escombraries al carrer, respectar el descans nocturn dels veïns o circular i aparcar complint les normes. Però no s'ha de tirar la tovallola. Ni a Barcelona, ni enlloc, perquè el civisme és bàsic per a la gent. És referenciar a la negociació, definició i acceptació de normes de convivència entre interessos i valors diferents. Parlant de Barcelona, els estadístics no reflecteixen un agreujament dels problemes de neteja, soroll, trànsit, accidents o violència. I, no obstant, hi ha una tensió creixent entre la ciutadania. D'on prové?

Primer, la convivència és deteriora per la contradicció que hi ha entre els usos diversos del temps i l'espai. Barcelona és un espai completament construït, amb un milió i mig d'habitants, amb un milió de llocs de treball i és el centre d'una regió metropolitana de quatre milions de persones. I la seva qualitat l'ha convertit en atracció de congressos i turisme amb milions de visitants, també usuaris de la ciutat. És a dir, hi ha una pressió creixent sobre un espai limitat i saturat que s'ha de compartir.

En segon lloc, la cultura dominant és la de l'individualisme i la competitivitat. Les normes es defi-

neixen individualment: allò que a mi em va bé és el que és correcte. El civisme s'entén com el respecte dels altres cap a les meves normes, sense reciprocitat.

En tercer lloc, vivim un desfasament generacional profund. Sempre n'hi ha hagut. Però ara els vells som molts més. A Barcelona, el 26% de la població té més de 60 anys, mentre que els joves (de 15 a 29 anys) només són el 19,7%. I els joves d'avui dia són culturalment els més autònoms de la història, creen les seves pròpies normes i a més a més compten amb les seves xarxes de comunicació (mòbils, internet), alhora que són freqüentment dependents de la família en el seu espai i en els seus mitjans de vida.

A BARCELONA, el 63,2% de les persones d'entre 15 i 29 anys viuen amb els seus pares i el 79,2% considera la família com la cosa més important. Però tenen les seves pròpies normes sobre el que està bé o el que està malament. Així, el 77,5% considera normal viatjar sense bitllet en el transport públic, el 75% fumar porros, el 73% pintar grafitis, el 64% fumar on està prohibit i a més del 52% li sembla normal robar en un gran magatzem. La llibertat sexual és el seu valor més afirmat. Estan polititzats per causes humanitàries, però no creuen en la política institucional. No són religiosos. Són consumistes: es gasten els diners sobretot en roba, bars, discoteques, tabac i cine. És a dir, combinen l'autonomia cultural i la dependència material, que mantenen fins i tot quan treballen, perquè amb el que guanyen no poden pagar-se una vivenda a Barcelona.

Aquesta autonomia personal es reforça mitjançant la xarxa d'amistats. I necessita un espai/temps d'expressió. Aquest és l'espai públic compartit (places i carrers), els bars,

SILVIA ALCOBIA

Les famílies suporten amb dificultats els seus fills, però no els dels altres

les discoteques i, també, xarxes de connexió ràpida entre els espais, és a dir, el món de la motocicleta. I el temps nocturn. Així, mentre les famílies suporten mal que bé els seus fills, no suporten els fills dels altres. La necessitat del silenci i l'afirmació del soroll expressen el xoc de cultures que competeixen per apropiarse un espai compartit.

En fi, els conflictes al voltant del civisme també deriven d'una mala integració de la immigració. De fet, les condicions per al civisme podrien ser més favorables en la immigració. Perquè les comunitats d'immigrants mantenen la força d'una autoritat familiar transmissora de valors. Però el clàssic mecanisme del boc expiatori, alimentat per pre-

judicis, fa que s'atribueixin a la immigració els problemes de la vida quotidiana, com per exemple la brutícia d'alguns carrers o la delinqüència.

L'amuntegament dels immigrants en vivendes a les zones més sensibles accentua el deteriorament urbà. I, sobretot, el problema és que transmetem als immigrants en procés d'integració, i en particular als joves, una cultura competitiva, individualista, en la qual preval l'interès de cada un.

AIXÍ, DONCS, transmetem la fragmentació de normes, soccavant d'aquesta manera l'autoritat familiar tradicional. Per tant, induïm entre els joves immigrants un model consumista per al qual no tenen els recursos econòmics necessaris, i els desviem cap a formes d'obtenció de consum per qualsevol mitjà. En un període d'intensa immigració és essencial establir normes de convivència clares en què es pugui integrar els que arriben.

En suma, civisme és respecte de les normes de convivència, però a partir de l'acceptació d'aquestes normes. Quan una societat no concorda en aquestes normes és essencial restablir mecanismes d'elaboració consensuada d'aquestes. I això comença pel diàleg sincer sobre pautes de conducta a la família, a l'escola i al si de les associacions ciutadanes. A partir d'aquest consens, sempre renegociat, s'ha d'assegurar el respecte a aquestes normes mitjançant sancions si és necessari.

Avui dia, l'opció que es planteja és la de viure i conviure a la ciutat a partir de la diversitat dels que som, enfront de malviure i competir en la nostra lluita de cada dia. ■

*Professor de la UOC i catedràtic emèrit de la Universitat de Berkeley.

El bitllet

FELICITATS, CHARLTON

ANDREU
Martín*

L'Associació Americana del Rifle està d'enhorabona. **Charlton Heston** deu estar fent salts d'alegria i destapant ampolles de cava californià. El fet de pensar que té concitadans partidaris de prohibir la venda d'armes de foc li deu fer veure unes ganes de riure boges. Ara, a Florida, no només es poden comprar pistoles i fusells a qualsevol banda, no només pot ser que te'ls regali el teu banc a canvi d'una imposició generosa, sinó que, a més a més, conforme a la llei aprovada pel germà del president, el senyor **Job Bush**, en podran fer ús al mig del carrer, si se senten amenaçats.

L'expressió *sentir-se amenaçat* admet nombroses interpretacions, igual que la provocació que es pugui derivar d'una minifaldilla. Un pas més en la conversió dels Estats Units en aquella ciutat sense llei dels *westerns* que consideren reflex de les seves virtuts. Aquesta és la doctrina que els **Bush** volen imposar al món: qui vulgui privilegis, que se'ls pagui. Com que se suposa que els funcionaris de la cosa pública funcionen malament, eliminem cosa pública i funcionaris. Qui vulgui tenir bons metges, que es pagui una assegurança; qui vulgui justícia, que es pagui advocats; qui vulgui viure segur, que es pagui la pròpia policia. I a qui no tingui diners per a tot això, sempre li quedaran estalvis per adquirir un fusell i convertir-se en el seu propi guardià, a cop de trets, sol davant del perill dels carrers sense llei.

Els que creuen cegament (mai més ben dit) en la pena de mort, estan de sort: ara la podran aplicar pel seu compte. ■

*Escriptor.

Família tipus

Horacio Altuna

GRUPO ZETA: Fundador: ANTONIO ASENSIO PIZARRÓ. President: Francisco Matosas. Vicepresident Executiu: Antonio Asensio Meehan. Consellers: J. M. Casanovas, Serafín Roldán i Jesús Castillo. Secretari: J. R. Franco. Vicesecretari: E. Valverde. Conseller Dtor. General: J. Castillo. Dtor. Editorial i de Comunicació: M. A. Liso. Comitè Editorial: J. M. Casanovas, A. Franco, M. A. Liso, J. Marín, J. Ochoa i J. Pineda. Dtor. general de Premsa: Ramón de Vicente. Dtor. general de Publicitat, Màrqueting i Promoció: Joan Alegre. Dtor. general de Serveis Corporatius: Conrado Carrión. Dtor. general de Revistes: J. Luis García. Dtor. general de Distribució: V. Liso. Dtor. general de Edicions B i Zeta Multimedios: Juan Pascual. Dtor. de control: J. Marín. EDICIONES PRIMERA PLANA S.A. Dtor. General: J. Alegre. Directores: V. Barasa (màrqueting), J. G. Miquel (comunicació), M. Moya (producció), M. Fernández (enfocament), D. Segura (promoció), C. Mateu (sistemes), P. Vidal (composició), J. Sicari (edició), X. Bada (control gestió), J. L. Bascuas (pressió), D. Casanovas (recursos humans), C. Moreno (adm. redacció), Ediciones Primera Plana S.A. Consell de Cert., 425-427, 08009 Barcelona. T: 93 265 53 53. Fax: 93 484 66 12/13. Delegació a Madrid: O'Donnell, 12, 28009 Madrid. T: 91 586 97 00. Fax: 91 586 97 29/30. Impressió: Gráficas de Prensa Daria. Dtor. gerent: E. Ripollés. Directores: L. Miranda (tècnica), F. López (producció). Distribució: Logística de Medios Catalunya S.L. Baldiri, 84, 2a planta, 08009, Barcelona. T: 93 484 66 00. Fax: 93 484 66 35. Publicitat: Zeta Gestión de Medios. Dtor. gerent: P. San José. Directores comercials: S. Germán (Catalunya), I. Moner (Madrid). Consell de Cert., 400. T: 93 265 53 57. Fax: 93 246 54 51.